

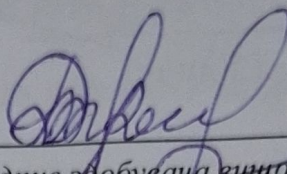
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра обліку та аудиту

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

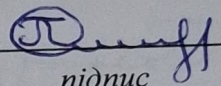
на тему: «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ»

Здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня
II курсу, групи ОМА-23-1,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
освітня програма «Державний аудит;
судово-економічна експертиза у
фінансових розслідуваннях»

підпис здобувача вищої
освіти

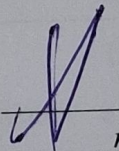
Ковтунович Д. В.

Науковий керівник

підпис

Панасюк О. В.
к.е.н., доцент

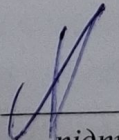
Гарант освітньо-
професійної програми

підпис

Лісовий А.В.,
д.е.н., професор

Допущено до захисту рішенням кафедри
протокол від «28» 01 2025 № 2

Завідувач кафедри

підпис

Лісовий А.В.,
д.е.н., професор

Ірпінь – 2025

Регистрація №

6

(дата)

28.01.2025

(підпис відповідальної особи)

[Signature]

Результати перевірки

до захисту

(до захисту, на доопрацювання)

28.01.25

(дата)

[Signature]

(підпис)

Результат захисту

73/С/4

(оцінка)

07.02.2025

(дата)

[Signature]

(підпис)

Голова комісії:

[Signature]

(підпис)

Лавренко І.М.

(ініціали, ПІБ)

Члени комісії:

[Signature]

(підпис)

Лісовий А.В.

(ініціали, ПІБ)

[Signature]

(підпис)

Ганасюк О.В.

(ініціали, ПІБ)

[Signature]

(підпис)

Савченко А.М.

(ініціали, ПІБ)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, ПІБ
ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ НАУКОВИМ КЕРІВНИКОМ				
1. Зміст роботи (наукова і практична значимість роботи, її наукова новизна, глибина дослідження, здатність екстраполяції теоретичних висновків до практичних ситуацій, наявність сильних і слабких сторін, логічність та послідовність викладення матеріалу тощо)	від 0 до 30	24		Риш
2. Рівень підготовки здобувача (володіння професійною термінологією, вміння здійснювати аналіз, приймати рішення, вносити пропозиції тощо)	від 0 до 10	8		Риш
3. Ставлення здобувача до виконуваної роботи (дотримання календарного плану, урахування пропозицій зауважень наукового керівника, оформлення роботи тощо)	від 0 до 10	6		Риш
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	38		Риш
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 15	15		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 30	15		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	35		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	73		Риш

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
73	C	04.02	07.02	Лавренко І.М. (підпис) Морозова А.В. (підпис) Панаєнко В.В. (підпис) Савченко А.М. (підпис)

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	EX	2 (незадовільно)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.....	6
1.1. Сутність та особливості забезпечення виробництва матеріальними ресурсами.....	6
1.2. Організаційно-економічна оцінка ТОВ «Нікопрогресбуд».....	
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.....	19
2.1. Організація та планування аудиту забезпечення матеріальними ресурсами ТОВ «Нікопрогресбуд».....	19
2.2. Аналіз забезпечення виробництва матеріальними ресурсами ТОВ «Нікопрогресбуд».....	29
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ТА КОНТРОЛЬНО-ПЕРЕВІРОЧНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.....	39
ВИСНОВКИ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТКИ.....	56

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Матеріальні ресурси є важливим чинником виробництва, що дає можливість забезпечити неперервність виробництва та постачання необхідної продукції на ринок. Саме завдяки їм можна уникнути нестачі готової продукції та матеріалів, а також оптимізувати всі виробничі процеси. Наявність достатнього рівня матеріальних ресурсів дає можливість підприємствам ефективно регулювати виробництво в залежності від економічних умов та зміни попиту. Процес управління матеріальними ресурсами є важливим аспектом роботи кожного окремого підприємства, оскільки їх вартість має вплив на рівень рентабельності виробництва, тому саме раціональне використання матеріальних ресурсів сприяє підвищенню ефективності виробництва. Ефективного сформований аналіз, облік та контроль матеріальних ресурсів дозволяє забезпечити достовірною інформацією про їх наявність та рух, що дає можливість підприємствам надати правильну інформацію відносно фінансового стану та основних результатів діяльності. При формуванні фінансової звітності підприємства використовують національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Варто відзначити, що національні стандарти дозволяють врахувати вимоги міжнародних стандартів з обов'язковим врахуванням специфіки економіки, податкових та правових норм країни. Проте існують невідповідності між національними та міжнародними стандартами, а саме відносно обліку матеріальних ресурсів. Тому дослідження сучасного стану та надання відповідних пропозицій відносно організації аудиту та аналізу матеріальних ресурсів є актуальним питанням.

Інформаційна основа роботи. Значний внесок у дослідженні питання, що пов'язане з аудитом та аналізом забезпечення виробництва матеріальними ресурсами, внесли такі вітчизняні вчені як Багрій К. Л., Білик М. С., Горбунова А. В., Довга Т. А., Качан Д. А., Коваль Н. І., Крупка Я. Д., Левченко Ю. Г., Лучко М. Р., Максименко І. Я., Меліхова Т. О., Новіченко Л. С., Новодворська В. В., Пилипенко О. І., Подолянчук О. А., Пугаченко О.Б., Стегура В. В., Шаровська Т. С., Шевченко Л. Я. та інші. Проте залишаються відкритими питання напрямів

удосконалення обліково-аналітичної та контрольної-перевірочної роботи із забезпечення виробництва матеріальними ресурсами.

Метою роботи є розкриття науково-теоретичних та практичних засад організації та методики аудиту і аналізу забезпечення виробництва матеріальними ресурсами.

Завдання випускної кваліфікаційної роботи є наступні:

1. Розкрити сутність та особливості забезпечення виробництва матеріальними ресурсами.
2. Навести організаційно-економічну оцінку ТОВ «Нікопрогресбуд».
3. Дослідити організацію та планування аудиту забезпечення матеріальними ресурсами ТОВ «Нікопрогресбуд».
4. Провести аналіз забезпечення виробництва матеріальними ресурсами ТОВ «Нікопрогресбуд».
5. Обґрунтувати напрями удосконалення обліково-аналітичної та контрольної-перевірочної роботи із забезпечення виробництва матеріальними ресурсами.

Об'єктом дослідження є процес організації та методики аудиту і аналізу забезпечення виробництва матеріальними ресурсами.

Предмет дослідження є теоретико-методичні основи формування організації та методики аудиту і аналізу забезпечення виробництва матеріальними ресурсами на підприємстві.

Базою дослідження є сучасне проєктне підприємство ТОВ «Нікопрогресбуд».

Джерелами інформації є монографії, періодичні видання, нормативно-правові акти, які стосуються даної теми дослідження.

Наукова новизна роботи полягає в розробці напрямів удосконалення обліково-аналітичної та контрольної-перевірочної роботи із забезпечення виробництва матеріальними ресурсами.

Практична значущість полягає в тому, що запропоновані напрями удосконалення обліково-аналітичної та контрольної-перевірочної роботи із

забезпечення виробництва матеріальними ресурсами досліджуваного підприємства можна використовувати в різних підприємствах цієї сфери.

Структура випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, 3 розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Основний текст роботи становить 55 сторінок, в т. ч. 8 таблиць, 11 рисунків. Список використаних джерел містить 65 найменувань, викладених на 8 сторінках.

РОЗДІЛ 1

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

1.1. Сутність та особливості забезпечення виробництва матеріальними ресурсами

Одним з важливих елементів, які впливають на діяльність підприємства є матеріальні ресурси, які є засобами виробництва, що використовуються у виробничому процесі та створюють матеріальноречову базу. Єдиного трактування дефініції «матеріальні ресурси» немає. Так, різні вчені розуміють його по-різному. В багатьох випадках поняття «матеріальні ресурси» ототожнюють з такими дефініціями як «виробничі запаси», «предмети праці» та «матеріальні цінності». З метою точного визначення, що саме лежить в основі матеріальних ресурсів як варто зупинитися на її складових. Так, дефініція «матеріальні ресурси» розглядають з таких позицій:

1. Матеріальні ресурси, які є предметами праці, з яких виготовляють продукцію.

2. Матеріальні ресурси, які виступають запасами з метою їх збереження для використання при виконання робіт, виробництва продукції та надання послуг, а також для ефективного управління підприємством [5].

В результаті дослідження економічних джерел було систематизовано основні значення «матеріальних ресурсів», які наводяться різними вченими (табл. 1.1).

Отже, під матеріальними ресурсами варто розглядати ресурси, які використовуються під час виробництва продукції (робіт, послуг), тобто предмети праці, що приймають участь в процесі виробництва та переносять вартість на загальну вартість виробленої продукції.

Таблиця 1.1

Погляди вчених на визначення поняття «матеріальні ресурси»*

№	Вчені	Трактування поняття
1.	Левченко Ю.Г. [24]	Розглядає матеріальні ресурси як загальну сукупність сировини та матеріалів, проте, не зазначають джерела фінансування та терміни їх споживання.
2.	Бойко В. М. [4]	Матеріальними ресурсами є засоби виробництва, які не використані у виробничому процесі, однак таке трактування є узагальненим і не дають можливість відокремити виробничі запаси в загальній структурі активів підприємства.
3.	Пилипенко О. І. [41]	Поняття матеріальні ресурси включають в себе всі предмети праці, а саме матеріали та сировину, іншими словами те, на що направляється дією людини в процесі праці та з чого виробляється продукція. Специфікою їх функціонування є те, що вони застосовуються в одному циклі виробництва. В процесі плануванні та обліку всі предмети праці трактуються як матеріали або виробничі запаси.
4.	Багрій П. І. [1]	Під поняттям «матеріальні ресурси» трактує засоби виробництва, які надійшли в підприємство та не використовуються під час виробництва, при цьому надає пропозицію наступного визначення дефініції «запаси» як наявності матеріальних ресурсів, а саме предметів споживання та засобів виробництва для забезпечення розширеного відтворення, задоволення потреб населення та обслуговування невиробничої сфери.
5.	Новодворська В. В. [38]	Матеріальні ресурси включають в себе виробничі ресурси, які представляють ряд елементів, які призначені для обробки під час виробництва з використання засобів праці.
6.	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві» [50]	В цьому нормативно-правовому акті зазначається, що «матеріальні ресурси – це сировина, будівельні та пально-мастильні матеріали, енергія всіх видів, конструкції, вироби, устаткування» [50].
7.	Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України «Про затвердження Методики нормування витрат матеріалів і запасних частин на технічне обслуговування і ремонт рухомого складу міського електротранспорту (трамвай, тролейбус)» [51]	В наведеному наказі під матеріальними ресурсами розуміють «матеріали, вироби, конструкції, запасні частини (у тому числі швидкозношувані) і комплектувальні вироби, необхідні для виконання робіт з технічного обслуговування і ремонту виробу» [51].

*Джерело: складено автором за даними [1, 4, 24, 38, 41, 50, 51]

В економічній літературі виокремлюють такі підходи до розкриття сутності поняття «матеріальні ресурси»:

1. Предмети праці, до яких входять сукупні матеріальні ресурси підприємства, що включають не лише паливо, матеріали, тару, комплектуючі вироби, а й швидкозношувані та малоцінні предмети, матеріальні витрати в незавершеному виробництві, напівфабрикати власного виробництва, а також готову продукцію.

2. Предмети праці та частина засобів виробництва, що відносяться у групу швидкозношуваних та малоцінних предметів. Такий підхід ширше трактує це поняття, оскільки розглядається лише певна частина запасів, при цьому не враховуються такі групи як засоби праці, готова продукція, напівфабрикати власного виробництва та матеріальні витрати в незавершеному виробництві.

3. Предмети праці та засоби праці, до яких не відносять напівфабрикати, матеріальні витрати у незавершеному виробництві та готова продукція, якій властиві матеріальна та вартісна форми.

4. Предмети праці, напівфабрикати власного виробництва, незавершене виробництво та готова продукція.

Проаналізувавши визначення сутності «матеріальні ресурси» варто запропонувати наступну структуру матеріальних ресурсів: сировина, напівфабрикати, комплектуючі вироби, основні і допоміжні матеріали, запасні частини, паливно-енергетичні ресурси, відходи. Загальна класифікація матеріальних ресурсів потрібна для виявлення та обґрунтування необхідності в них, встановлення ефективної політики управління та раціональної спеціалізації [54].

Класифікація матеріальних ресурсів потрібна для ведення аналітичного обліку, раціональної організації складу, для планування, нормування, обліку, аналізу, управління запасами та потреб підприємства. За власним призначенням матеріальні ресурси варто згрупувати наступним способом (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація матеріальних ресурсів за призначенням*

№	Назва групи	Характерні риси
---	-------------	-----------------

1.	Сировина та основні матеріали	Предмети праці, які безпосередньо входять до складу вироблених продуктів та складають їх основу.
2.	Допоміжні матеріали, які входять до основних матеріалів	Вони витрачаються в процесі роботи або для обслуговування загального процесу виробництва.
3.	Паливно-мастильні матеріали	Відноситься до допоміжних, проте окремо відокремлюється в обліку через його роль у процесі забезпечення енергетичних, технологічних та господарських потреб.
4.	Тара і тарні матеріали, які використовуються для пакування виробленої продукції	Тара в особливу групу не відокремлюється та входить в загальну собівартості матеріалів.
5.	Будівельні матеріали, деталі, обладнання та конструкції	Підлягають безпосередньому встановленню на об'єктах, які будуються та інші матеріальні цінності, що призначені для основних потреб капітального будівництва.
6.	Запасні частини для здійснення ремонтів	Використовуються під час виконання ремонтів або заміни зношених частин тощо.
7.	Матеріали, які передаються у переробку	До них відносяться оборотні матеріальні активи, які тимчасово передаються конкретним підприємством-власником на безоплатній основі іншим суб'єктам-переробникам для подальшої переробки в готову продукцію.
8.	Запаси, які мають сільськогосподарське призначення	Виробничі запаси аграрних підприємств, зокрема: корми, насіння та посадковий матеріал, які придбані у постачальників.

*Джерело: складено автором за даними [58]

За місцем знаходження матеріальні ресурси поділяють на складські, які безпосередньо знаходяться на конкретних складах підприємства та в процесі виробництва. За структурою та складом матеріальні ресурси поділяються на виробничі запаси (запаси сировини, напівфабрикатів власного виробництва, основних і допоміжних матеріалів, комплектуючих виробів, купівельних напівфабрикатів, запчастин, палива, тари і тарних матеріалів, МШП) та запаси незавершеного виробництва (частина продукції, що не пройшла стадій обробки та не прийнята технічним контролем). За терміновістю матеріальні ресурси поділяються на швидкопсувні, до яких відносяться ресурси термінового використання, та довготривалого зберігання, які складаються з ресурсів, які використовуються тривалий час.

Також всі матеріальні ресурси класифікують в залежності від ознак, які відображені на рис.1.1.

Матеріальні ресурси

Рис. 1.1. Групування матеріальних ресурсів за основними ознаками*

*Джерело: складено автором за даними [42]

Отже, наведені класифікації матеріальних ресурсів мають практичне значення, оскільки в залежності від деталізації, що виражається в деталізованій номенклатурі, можуть використовуватися при виборі транспортного засобу, формуванні заявок, кодуванні ресурсів при надходженні на підприємство, а також надає можливості для формування умов зберігання матеріальних ресурсів та транспортування з дотриманням регламентів.

Вагоме значення роль в процесі забезпечення виробництва матеріальними ресурсами відіграє їх аналіз. Він потрібний для забезпечення ефективного здійснення виробничої програми шляхом зменшення транспортних та матеріальних витрат, матеріальних ресурсів, зниження цін на ресурси та підвищення їх якості. Враховуючи наведені чинники важливою складовою є інформаційне забезпечення аналізу та обліку матеріальних ресурсів. Так, основними джерелами інформації для оцінки матеріальних ресурсів є:

1. Первинні документи на використання та відпуск матеріальних ресурсів у виробництві.
2. Дані, які відображені на рахунках бухгалтерського обліку, зокрема на рахунок 20 «Виробничі запаси» та його субрахунках.
3. Регістри синтетичного та аналітичного обліку зокрема: Журнал 5, 5А та відомість 5.1, а також фактичні та планові калькуляції собівартості продукції.
4. Фінансова звітність, зокрема: Баланс (Звіт про фінансовий стан) (ф. 1), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. 2) та Примітки до річної фінансової звітності (ф.4).
5. Статистична звітність, а саме ф. №1-підприємництво «Звіт про основні показники діяльності підприємства».
6. Планові дані, а саме договори на постачання матеріальних ресурсів, план матеріально-технічного постачання, дані відділу постачання щодо виконання договорів поставок, інформація відділу головного технолога щодо норм витрачання матеріальних ресурсів та їх зміни.
7. Довідкові дані, що дозволяють регулювати господарську діяльність, а саме матеріали обстежень, господарсько-правові документи, дані перевірок та спостережень, інформація, яка одержана в результаті маркетингових досліджень, конструкторська і технологічна документація, Для оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів потрібно застосовувати інформації, яка відображена в балансі, звіті про фінансові результати та примітках.

1.2. Організаційно-економічна оцінка ТОВ «Нікопрогресбуд»

В сучасних умовах ТОВ «Нікопрогресбуд» являє собою сучасне проєктне підприємство, яке є передбачуваним та надійним партнером, що має конкурентні переваги для ефективної діяльності на існуючому будівельному ринку. Портфолію цього підприємства включає в себе багато об'єктів, які мають різну складність та значимість, а також всі завершені об'єкти, що відповідають технічним вимогам. Всі об'єкти, які побудовані підприємством є надійними та вчасно реалізованими в поставлені терміни. На рис. 1.2. проаналізована стратегія підприємства.

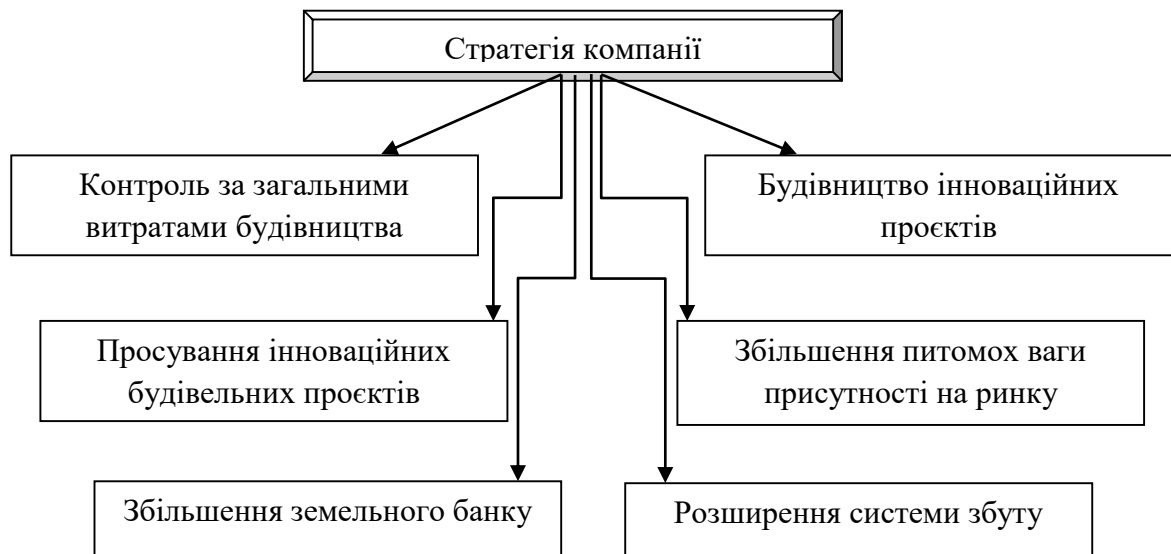

Рис. 1.2. Основна стратегія розвитку ТОВ «Нікопрогресбуд»*

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

На наступному рисунку розглянемо організаційну структуру ТОВ «Нікопрогресбуд». Підприємство має розгалужену структуру, однак відділи, які приймають участь в процесі будівництва та реалізації інноваційних проєктів є відділ будівництва, логістичний відділ, проєктування та відділ реалізації та управління будівництва.

Підприємство не тільки втілює будівельні проєкти, які мають різну складність, а й забезпечує наведений процес відповідним обладнанням та машинами. По деяких проєктах підприємство надає комплекс послуг з дозвільною та технічною документацією, підприємство формує ескіз, здійснює обґрунтування техніко-економічної бази будівництва, розраховує логістичні

витрати та виконує різні будівельні роботи. Серед клієнтів цього підприємства переважають приватні замовники та великі компанії.

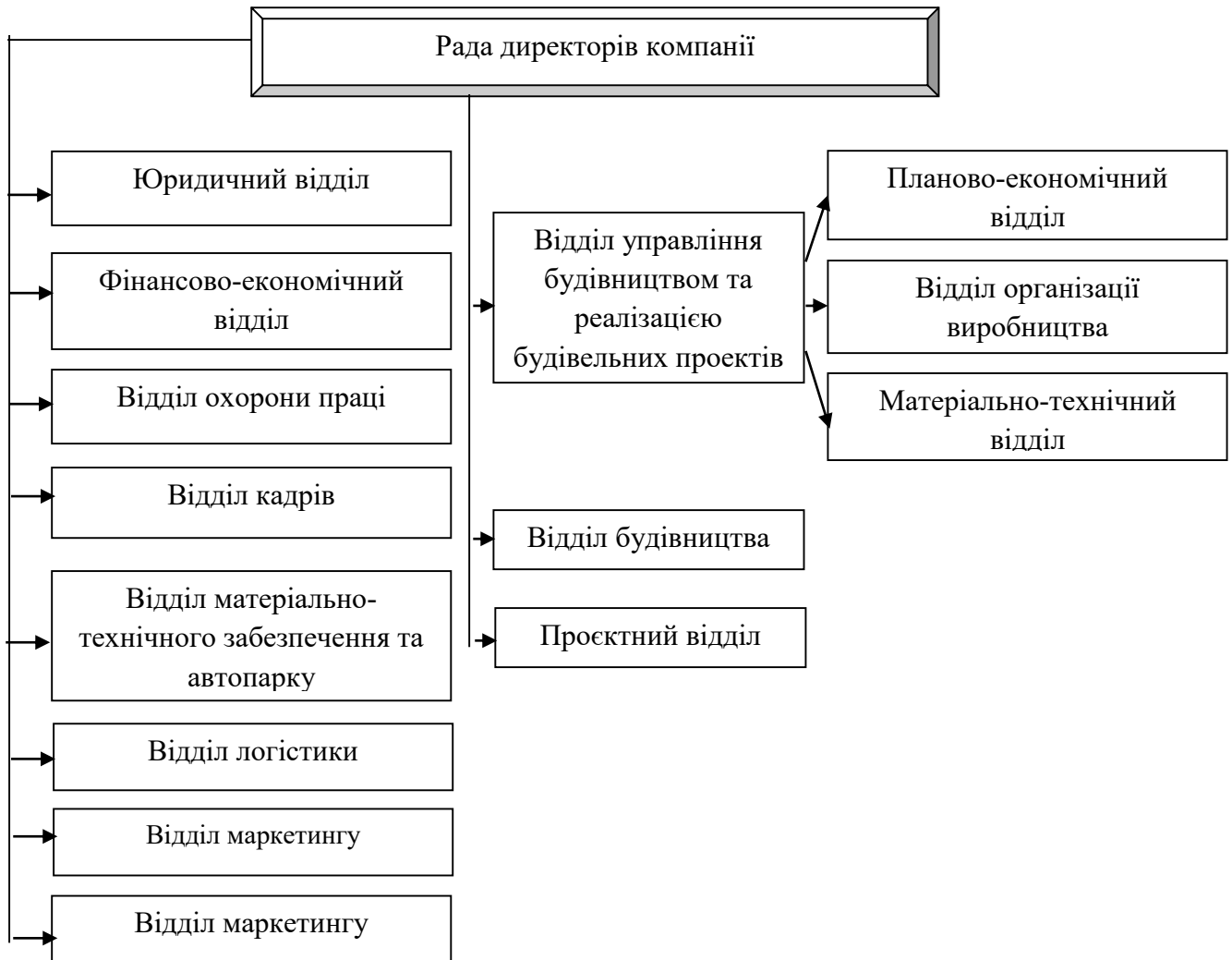

Рис. 1.3. Організаційна структура ТОВ «Нікопрогресбуд»*

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Для повного аналізу діяльності підприємства варто перейти до оцінки внутрішніх та зовнішніх факторів. Для цього варто оцінити мікросередовище діяльності ТОВ «Нікопрогресбуд». В місті здійснюють свою діяльність декілька компаній в логістиці будівельної сфери, проте вони працюють не достатньо ефективно, що пояснюється продовженням бойових дій на території країни, застарілою матеріально-технічною базою, недостатньою підтримкою державних органів, високими податковими ставками, високою собівартістю та некваліфікований персонал, а також тривалим процесом будівництва. Всі наведені фактори призводять до того, що підприємства проводить свою

діяльність не достатньо ефективно, при цьому приносить значні матеріальні витрати. Аналіз діяльності прямих конкурентів показує, що в сучасних умовах не можна виокремлювати суб'єкти господарювання, які мають значні переваги. Конкурентна політика ТОВ «Нікопрогресбуд» має ряд суттєвих переваг перед підприємствами, оскільки зарекомендувало себе як надійного партнера, що здійснює свою роботу на довгостроковий період.

Основними конкурентами ТОВ «Нікопрогресбуд» є такі підприємства як Інпроектсервіс, що здійснює логістичну діяльність, спрямовану на розробку проектної документації на різні види виробництв; 2-В-2 – спрямовує свою діяльність на будівництво будинків та квартир, проектування; Модуль, що займається наданням техніки в оренду та будівництвом; Архітектурна майстерня 2-В-2 проводить архітектурне проектування. Всі підприємства порівнюють за такими показниками, які розглянуті в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Оцінка конкурентного середовища ТОВ «Нікопрогресбуд»*

Фактори	ТОВ «Ніко- прогрес- буд»	Архітектурна майстерня 2- В-2	Модуль- Миколаїв	ИНПРО- ЕКТСЕР- ВИС	2-В-2
Середній рівень цін	4	3	4	3	4
Можливість скорочення рівня цін	3	3	3	1	2
Якість виробленої продукції	5	5	4	3	4
Реклама	4	4	3	3	4
Охоплення різних каналів збуту	5	4	4	4	4
Кваліфікація наявного персоналу	5	4	3	5	4
Організаційна ефективність	5	3	3	4	3
Фінансові можливості	4	4	4	4	4
Можливість кваліфікованих кандрів	4	4	5	3	4
Інформаційна система	4	4	4	3	4
Інші	3	3	3	0	2
Разом	46	41	40	33	39

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

На основі проведеної експертної оцінки рівня конкурентних переваг, що здійснюється відділом маркетингу підприємства можна обґрунтувати такі висновки для ТОВ «Нікопрогресбуд». Підприємство займає високу позицію, сильними сторонами якої є ринкова орієнтація, наявність постійних замовників та новітні технології, слабкою стороною є можливість скорочення рівня цін на об'єкти, які збудовані.

До зовнішніх чинників формування потенціалу підприємства відносять фактори макро- та мікросередовища, які представлені в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

**Зовнішні фактори макросередовища та їх вплив на діяльність
ТОВ «Нікопрогресбуд»***

Група факторів	Фактор	Прояв	Відповіді підприємства	Ваговий коефіцієнт
1	2	3	4	5
Економічні	Фактичний стан розвитку економіки	Рівень прибутковості підприємств.	Тривалий процес будівництва та висока собівартість.	19
	Галузь на економічному рівні	Підтримка галузі на належному рівні із забезпеченням безпеки на всіх рівнях.	Здійснення планування діяльності належною державною підтримкою.	19
	Оптимальна система ціноутворення	Високий рівень виробничих витрат, які не приносить оптимальний рівень прибутку.	Зменшення витрат при впровадженні інноваційної техніки та надання підтримки державною будівельній сфері.	20
Політичні	Рівень роботи органів виконавчої влади	Нестабільність.	Обачність у впровадженні стратегічних рішень.	14
Структурні	Структура галузей економіки	Кількість об'єктів інфраструктури.	Розвиток економічного співробітництва із замовниками, постачальниками та партнерами.	15
Науково-технічні	Рівень будівель	Високий рівень наявних технологій.	Підвищення кваліфікації працівників.	16

Продовження таблиці 1.4

1	2	3	4	5
	Санітарно-гігієнічні вимоги та стандартизація	Відповідність нормативам, параметрам та стандартам.	Розробка системи управління якістю виробленої продукції.	15
Соціально-демографічні	Достатня кількість працівників.	Кількість працівників.	Здійснення підготовки кадрів та навчання.	13
	Вартість загального обсягу роботи працівників.	Достатня.	Забезпечення належної соціальної підтримки.	11
Міжнародні	Зацікавленість всіх партнерів з іноземним капіталом.	Збільшення зв'язку з розширенням ринку.	Запровадження будівельних проєктів.	19

* Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Оцінюючи специфіку ТОВ «Нікопрогресбуд» можемо відзначити, що для втілення цілей суб'єкта господарювання потрібно збільшити кількість об'єктів будівництва з наявними технологіями, забезпечити діяльність потрібними фінансовими ресурсами із залученням належної підтримки держави, сформувати оптимальну службу маркетингу та дилерську мережу, а також оновити технічне забезпечення та розширити наявні ринки будівництва. З метою оцінки фінансового стану підприємства розглянемо такі показники, які окреслюють її розмір, структуру собівартості та рівень витрат, а розрахунок фінансової стійкості. Основні економічні показники діяльності ТОВ «Нікопрогресбуд» наведемо в табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Основні економічні показники діяльності ТОВ «Нікопрогресбуд» за 2021-2023 роки*

Показники	Роки			2023 у % до 2021
	2021	2022	2023	
Капітал (станом на кінець періоду)				
Валюта балансу, тис. грн.	22124	36164	49817	225,17
Власний капітал, тис. грн.	9984	14909	16148	161,74
Нерозподілений прибуток, тис. грн.	1437	5318	6375	444.56

Продовження таблиці 1.5

Позиковий капітал, тис. грн.	12140	21255	33669	277,34
Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн.	2625	6753	8961	341,37
Необоротні активи, тис. грн.	13202	24338	31813	240,97
Нематеріальні активи, тис. грн.	-	-	-	-
Основні засоби, тис. грн.	11939	23443	29993	251
Інвестиційна нерухомість, тис. грн.	-	-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції, тис. грн.	1207	741	879	72,83
Довгострокова дебіторська заборгованість, тис. грн.	-	-	-	-
Оборотні активи, тис. грн.	8866	11539	17686	200
у тому числі, запаси, тис. грн.	2982	4581	10608	355,73
<i>Економічні показники</i>				
Дохід від реалізації продукції, тис. грн.	11958	21745	28399	238
Собівартість продукції, тис. грн.	9479	14681	20128	212
Валовий прибуток, тис. грн.	2856	7543	8706	304,83
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	2481	7065	8271	333
Рівень рентабельності, %	26	48	41	-

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Валюта балансу підприємства за аналізований період коливається від 22124 тис. грн. у 2021 році до 49817 тис. грн. у 2023 році, позиковий капітал за цей період зріс на 177,34%, поточні зобов'язання на 241,37%, необоротні активи на 140,97%, оборотні активи на 100%, у тому числі запаси на 255,73%. Необоротні активи за цей період також збільшилися з 13202 тис. грн. до 31813 тис. грн., основні засоби – з 11939 тис. грн. до 29993 тис. грн., довгострокові інвестиції скоротилися з 1207 тис. грн. у 2021 році до 879 тис. грн. у 2023 році.

З наведених даних можемо зазначити, що дохід від реалізації продукції зріс з 11958 тис. грн. у 2021 році до 28399 тис. грн. у 2023 році, собівартість зросла на 112%, валовий прибуток на 204,83%, рівень рентабельності підприємства збільшується з 26% у 2021 році до 41 % у 2023 році.

Динаміку собівартості продукції покажемо в табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Собівартість продукції ТОВ «Нікопрогресбуд» за 2021-2023 роки*

Показники, тис. грн.	Роки			2023 у % до 2021
	2021	2022	2023	
Витрати на сировину та запаси	6372	9586	13757	216
Заробітна плата та нарахування	1498	2483	2478	165
Витрати на знос та амортизацію	836	1305	2059	246
Інші витрати	773	1307	1834	237
Всього	9479	14681	20128	212

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

В собівартості продукції значну питому вагу складають витрати на сировину та використані запаси, що складають 13757 тис. грн. у 2023 році, витрати на заробітну плату –2478 тис. грн. В порівнянні з 2021 роком у 2023 році собівартість зросла на 112% за рахунок зменшення інших статей витрат.

В табл. 1.7 покажемо динаміку загальних витрат, які спрямовуються на реалізацію, адміністративних та загальногосподарських витрат за цей період.

Таблиця 1.7

Загальні адміністративні витрати, загальногосподарські витрати та витрати на реалізацію ТОВ «Нікопрогресбуд» за 2021-2023 роки*

Показники, тис. грн.	Роки			2023 у % до 2021
	2021	2022	2023	
Заробітна плата	416	659	631	152
Логістичні витрати	204	383	433	212
Витрати, які спрямовані на знос	115	187	212	184
Пальне та різні матеріали	120	224	209	174
Представницькі витрати	32	100	178	556
Витрати на рекламу	98	154	124	127
Витрати на страхування	16	15	16	100
Банківські послуги	3	4	8	266
Інші витрати	38	20	85	224
Всього	1042	1746	1896	182

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Всі загальногосподарські та адміністративні витрати, а також витрати на реалізацію збільшилися за період з 2021 по 2023 рік. Крім цього збільшилися логістичні витрати з 204 тис. грн. у 2021 році до 433 тис. грн. у 2023 році.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

2.1. Організація та планування аудиту забезпечення матеріальними ресурсами ТОВ «Нікопрогресбуд»

У відповідно до діючого законодавства, метою аудиту матеріальних ресурсів є трактування аудитором стану справ про те чи відповідає фінансові дані щодо руху та наявних залишків матеріальних ресурсів на підприємстві нормативним документам, що регламентують порядок її підготовки та подальшого надання користувачам. Основним предметом аудиту операцій із матеріальними ресурсами є господарські операції та процеси, які безпосередньо пов'язані з наявністю, рухом та подальшим використанням матеріальних ресурсів, витрат виробництва, браку у виробництві, а також відносини, які можуть виникати в цьому підприємстві та за його межами.

До основних завдань аудиторської перевірки матеріальних ресурсів у ТОВ «Нікопрогресбуд» відносять (рис. 3.1).

Метою здійснення внутрішнього аудиту матеріальних ресурсів підприємства є обґрунтування аудитором достовірності фактичної інформації про наявність та рух матеріальних ресурсів інформації фінансового обліку, повноту одержання та розкриття інформації про матеріальні ресурси у регістрах, правильність здійснення обліку матеріальних ресурсів відповідно до нормативно-правових актів, відповідність облікової політики підприємства, достовірність розкриття та відображення даних про залишки матеріальних ресурсів у фінансовій звітності підприємства за звітний період, здійснення операційної діяльності, що дозволить підвищити ефективність управління матеріальними ресурсами підприємства [55].

Рис. 2.1. Основні завдання проведення аудиту матеріальних ресурсів у

ТОВ «Нікопрогресбуд»*

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Основними джерелами одержання даних та формування доказів під час здійснення аудиту запасів є:

- наказ про облікову політику підприємства;
- первинні документи, які стосуються обліку запасів;
- облікові регістри з обліку матеріальних ресурсів, інформація про здійснення інвентаризації;
- документи з результатами та даними про здійснення попередньої перевірки аудитором;
- дані фінансової звітності та інформація з інших документів.

Аудитор має чітко відслідковувати всі інформаційні потоки, що безпосередньо пов'язані з господарськими подіями та діями, від прийняття управлінських рішень щодо здійснення господарської операції до відображення фактів їх проведення в первинних документах, регістрах обліку та звітності, зведених документах. В залежності від мети аудиторської перевірки, завдання, які передбачені договором, та власних можливостей аудитор обирає методику здійснення аудиту матеріальних ресурсів. Мета цієї методики зводиться до встановлення істини про досліджуваний об'єкт. При проведенні аудиту матеріальних ресурсів аудитор може використовувати спеціальні прийоми та методи, зокрема опитування, тестування, арифметичну перевірку, анкетування, документальну перевірку та різні аналітичні процедури [61].

Для ефективного здійснення аудиту у ТОВ «Нікопрогресбуд» використовують різні критерії ефективності, зокрема: орієнтацію системи управління матеріальними ресурсами на планові обсяги виготовлення продукції та мінімальними витратами на утримання матеріальних ресурсів. Здійснення аудиту матеріальних ресурсів на підприємстві вимагає від аудитора теоретичних знань із технології виробництва. При цьому потрібно здійснити наступні заходи:

1. оцінити, чи всі обсяги матеріальних ресурсів, які закуповуються на підприємстві мають цільове використання;
2. провести відповідне маркетингове дослідження для того, щоб оцінити закупівельні ціни на матеріальні ресурси та порівняти їх закупівельну ціну на підприємстві з мінімальною ціною, яку можна сплатити на ринку;

При цьому підприємство одночасно має такі протилежні цілі: зменшити обсяги матеріальних ресурсів з метою скорочення сукупних витрат на їх утримання та збільшити обсяги матеріальних ресурсів з метою забезпечення безперебійної роботи суб'єкта господарювання. Тому аудитору потрібні оцінити загальні витрати на утримання матеріальних ресурсів. Виходячи з одержаних даних потрібна така модель управління запасами, використання якої мала б оптимальні результати.

Внутрішній контроль проводиться на попередній стадії здійснення технологічної, комерційної або фінансової угоди, у її проходження та після завершення. Він надає експертну оцінку процесами та господарськими операціями. Для досягнення мети аудиту виробничих запасів та задоволенні потреб споживачів в одержанні достовірних, повних, правдивих та неупереджених даних щодо матеріальних ресурсів підприємства контролеру необхідно перед здійснення процедури аудиту доцільно правильно обрати програму здійснення аудиторської перевірки матеріальних ресурсів.

Аудиторський процес формується з таких етапів: планування, збору даних, які потрібні для здійснення перевірки та написання аудиторського висновку. Основним етапом є здійснення планування, а саме розробка планів, що окреслюють стан економічної системи, способів та засобів його досягнення. Аудитор формує графік проведення аудиторської перевірки та переходить до формування аудиторської програми. При цьому програма проведення аудиторської перевірки є основою, яка зосереджена на детальне планування витрат часу під час здійснення внутрішнього аудиту підприємства. Під час підготовки плану проведення перевірки матеріальних ресурсів та програми здійснення внутрішнього аудиту. В цьому процесі варто акцентувати увагу на вивчення особливостей системи бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності підприємства [63].

Аудиторська перевірка операцій з матеріальними ресурсами у ТОВ «Нікопрогресбуд» включає в себе дослідження загального стану складського господарства, можливості збереження матеріальних цінностей, оприбуткування, нормування витрачання, правильності оцінки матеріальними ресурсами, використання запасів на виробництві, а також перевірка операцій з МШП. Метою перевірки є встановлення достовірності, законності та доцільності операцій з матеріалами, а також правильності їх відображення у фінансовому обліку.

Процедура здійснення внутрішнього аудиту матеріальних ресурсів ТОВ «Нікопрогресбуд» включає в себе використання даних про роботу

підприємства за досліджуваний період. При цьому можна застосувати дані як фінансової звітності, так і з реєстрів синтетичного та аналітичного обліку матеріальних ресурсів. Основними джерелами даних для здійснення внутрішнього аудиту в залежності від проведення перевірки матеріальних ресурсів показано в табл. 2.1

Таблиця 2.1

Джерела інформації для проведення аудиту в ТОВ «Нікопрогресбуд»*

Джерела інформації	Документи
Первинні документи з обліку матеріальних ресурсів	Картки складського обліку, прибуткові ордери, накладні, лімітно-забірні картки, рахунки-фактури, накладні-вимоги на відпуск матеріалів.
Регістри аналітичного обліку матеріальних ресурсів	Аналітичні відомості обліку матеріальних ресурсів та звіти матеріально-відповідальних осіб.
Дані здійснення інвентаризації	Інвентарний опис всіх залишків матеріальних ресурсів на рахунках.
Регістри синтетичного обліку матеріальних ресурсів	Головна книга, відомості руху запасів, журнали №№3, 5, 6.
Фінансова звітність підприємств	Баланс та Примітки до річної фінансової звітності підприємств.

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Перед здійсненням внутрішньої аудиторської перевірки матеріальних ресурсів аудитор розробляє та оформлює аудиторську програму. При цьому програма аудиторської перевірки є базою для планування часу та сукупних витрат. Програму аудиту потрібно формувати у вигляді програми процедур перевірки. Зазначимо, що вона є переліком конкретних інструкцій для аудитора, записом використаних аудиторських процедур, засобом контролю за роботи, цілей аудиту, обсягів вибірки та принципів відбору, термінів проведення.

В аудиторську програму безпосередньо включають загальний перелік об'єктів аудиту за основними напрямками та визначається термін, який потрібно витратити на кожен напрямок. Крім цього у програмі проводять оцінку ризику аудиту та контролю, визначається термін здійснення аудиторських незалежних процедур та тестів, а також координується робота працівників, які приймають участь в аудиті.

Щодо заключення договорів про повну матеріальну відповідальність, які регулюються ст. 135-1 КЗпП можемо зазначити, що вони мають укладатися з усіма працівниками, що займають відповідні посади та виконують роботи, які пов'язані із зберіганням, продажем, обробкою, застосуванням у процесі виробництва цінностей. Перелік цих робіт та посад може визначатися в колективному договорі. Під час аудиту потрібно перевірити чи надаються відпустки матеріально відповідальним особам або чи здійснюється інвентаризація цінностей під час їх передачі тим особам, які замінюють матеріально відповідальних осіб.

Під час спільного виконання всіма працівниками деяких видів робіт, коли матеріальну відповідальність кожного неможливо розмежувати відповідно до статті 135-2 КЗпП власник за погодженням з профспілковим комітетом підприємства може закріпити колективну матеріальну відповідальність. При цьому письмовий договір має укладатися між підприємством та членами колективу.

Кожному аудитору потрібно перевірити визначених на підприємстві посадових осіб, які мають право підписувати, отримувати документи на відпуск матеріалів зі складів, видачу необхідного дозволу на вивіз цінностей з території підприємства, або дотримання діючого порядку видачі доручень та одержання матеріальних цінностей. Бланки доручень є відповідними документами, що відносяться до не суворої звітності, у зв'язку із цим аудитору варто перевірити порядок одержання, обліку та зберігання бланків доручень як документів суворої звітності. При оприбуткуванні бланків доручень варто зазначати місце зберігання, їх кількість, нумерацію та вартість. При цьому заповнюючи бланк доручення необхідно вказати термін його дії. Доручення повинно мати дату та номер видачі, поштову адресу та повну назву споживача товару. Доручення має видаватися фізичній особі, що має законодавче право на одержання товару. В ньому зазначаються дані паспорту особи, якій надається доручення. Одержуючи цінності, представник разом з дорученням має подати паспорт. Представникові покупця, що має прострочене доручення, товарно-матеріальні цінності не

повинні видаватися. У доручення має вписуватися повна назва постачальника, номери і дати видачі документів, за якими одержують товар. На зворотній стороні доручення включають перелік товарно-матеріальних цінностей, що отримує представник покупця, з їх повною назвою кожного товару, нумерацією по порядку, кількістю та одиницею його виміру прописом. Доручення підписує особа, що отримає безпосередньо товар. Підпис особи завіряється керівництвом підприємства та відбитком печатки [57].

На початку проведення аудиту матеріальних ресурсів у ТОВ «Нікопрогресбуд» варто здійснити перевірку стану складських приміщень та вимірювальними приладами. Склади повинні бути оснащені стелажми та пристроями з метою збереження матеріалів. Кожен аудитор має розглянути стан охорони підприємства та додержання пропускового режиму. Методи перевірки обліку матеріальних ресурсів показані на рис. 2.2.

Рис. 4.3 Методичні прийоми оцінки наявності та відображення у фінансовому обліку матеріальних ресурсів ТОВ «Нікопрогресбуд»*

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Важливим чинником підвищення конкурентоспроможності та ефективності виробництва виготовленої продукції є нормування витрат

матеріалів. При цьому перевірка обґрунтованості закріплених норм досягається шляхом контрольного запуску матеріалів у виробництво та сировини. У разі потреби для визначення витрат матеріальних ресурсів під час здійснення аудиту проводяться контрольні запуски матеріалів безпосередньо у виробництво. За результатами цього складається робочий документ аудитора, в якому зазначається кількість сировини, що передається у виробництво, технологічні режими та обладнання, що застосовуються для її обробки, а також кількість продукції, яка виготовлена з сировини. Ці дані використовуються для відновлення обліку витрат матеріалів, їх зіставляють з фактичними витратами груп матеріалів, визнаючи результат, а від матеріально відповідальних та посадових осіб отримують пояснення відносно цих питань.

Ще одним елементом аналізу та контролю у ТОВ «Нікопрогресбуд» є забезпечення лімітування відпуску сировини та матеріалів у виробництво. Ліміти мають встановлювати, виходячи з обґрунтованих норм витрат, виробничої програми, залишків матеріалів, які не були витрачені на початку місяця. Для перевірки збереження всіх матеріальних цінностей підприємства та достовірність облікових даних під час аналізу та аудиту матеріальних ресурсів повинна проводитися інвентаризація матеріалів та виробничих запасів [63].

Інвентаризація має здійснюватися одночасно по всіх об'єктах із залученням експертів, які знають технологію та порядок обліку, використання та збереження окремих видів матеріальних ресурсів, а також різних представників громадських організацій. Процес інвентаризації матеріальних запасів проводиться в порядку розташування матеріальних ресурсів в приміщенні. При зберіганні цінностей матеріальною відповідальною особою у ізольованих приміщеннях інвентаризація здійснюється послідовно по окремих місцях зберігання. Після здійснення перевірки матеріальних ресурсів вхід до приміщення опломбовується, а комісія переходить для роботи в наступне приміщення. Факт опломбування має засвідчуватися актом, у якому вказуються всі члени інвентаризаційної комісії, місцезнаходження та назва складу, дата складання акта, кількість пломб та їх номери. Акт має підписуватися різними членами

інвентаризаційної комісії.

Після здійснення інвентаризації аудитор має провести обстеження приміщення, при цьому здійснивши перевірку надійності забезпечення самого зберігання матеріальних ресурсів від крадіжок, пожеж, псування. У тому разі, якщо знайдуться недоліки в процесі зберігання цінностей та в порядку ведення їх фінансового обліку, їх варто вказати в робочому документі кожного аудитора. На швидкозношувані та малоцінні предмети, які стали непридатними, але не списані, комісією формуються відповідні акти із зазначенням терміну їх експлуатації, причин непридатності до експлуатації, а також можливості використання предметів на інші цілі.

Після закінчення інвентаризації аудитор ТОВ «Нікопрогресбуд» варто перевірити якість та правильність оформлення інвентаризаційних відмінностей. При цьому акцентувати увагу на тому, щоб вартість нестач у порівняльних відомостях наводилася відповідно до їх оцінки, що показані в облікових регістрах. На наступному етапі перевіряється правильність здійснення заліків нестач внаслідок пересортиці.

При нестачі матеріальних цінностей, що підлягають списанню на витрати по мірі їх відпуску у виробництво вони обліковуються тільки у кількісному виразі, розмір загальних збитків окреслюється, виходячи з ринкових цін на матеріальні ресурси, які зменшуються пропорційно до фактичного зносу, проте не більше ніж на 50 % від ринкової ціни. Різниця між загальною вартістю товарно-матеріальних цінностей, яких не вистачає та які відносяться на винних осіб, за обліковими даними та вартістю, за якою визначається розмір збитків від нестачі матеріальних ресурсів перераховується до державного бюджету України [65].

У тому випадку якщо рішення керівника підприємства відносно регулювання інвентаризаційних відмінностей є неправомірним, відповідно до нормативних документів нестачі відносяться не на рахунок винних осіб, а компенсуються за рахунок прибутку аудитор має зробити відповідний запис в документі. Крім цього аудитор повинен перевірити точність оцінки матеріалів.

Всі транспортно-заготівельні витрати обліковуються на окремому субрахунку, у зв'язку із цим аудиторі потрібно встановити законність і правильність розподілу транспортно-заготівель-них витрат між сумою залишку запасів на кінець звітної місяця і сумою запасів, що вибули (використані, реалізовані, безоплатно передані тощо) та перевірити відповідні розрахунки. Під час аудиту слід перевірити питання щодо переоцінки матеріальних ресурсів. Якщо підприємство проводить щомісячну дооцінку матеріалів, аудитор повинен перевірити підстави її проведення (нові ціни у рахунках постачальників або довідки підприємств-постачальників про нові ціни на їхню продукцію) [29].

Джерелом інформації для перевірки розрахунків із постачальниками у ТОВ «Нікопрогресбуд» є журнал-ордер № 3, аналітичний облік в якому організовується в розрізі кожного прибуткового і платіжного доку-мента. Журнал-ордер № 3 ведеться по кожному постачальнику, що дає змогу аналізувати стан розрахунків підприємства щодо кожного з них. У журналі записується номер рахунка, реєстраційний номер, найменування постачальника, номер прибуткового ордера, вартість матеріальних цінностей, що надійшли, та сума податку на додану вартість. Суми претензій записуються на підставі складених актів. У банківських виписках робиться відмітка про оплату кожного рахунка.

Безпосередній огляд бухгалтерських документів здійснюється для перевірки правильності арифметичних підрахунків у них, їх правильного оформлення. Зіставлення даних бухгалтерського обліку з даними оперативного обліку використовується для вивчення господарських операцій. Дані оперативного обліку не можуть бути основою для облікових записів, тому бухгалтери й аудиторі їх не використовують. За документами оперативної звітності можна визначити справжній характер та обсяг операцій, пов'язаних з матеріальними цінностями. Однак це не може бути достовірною інформацією для висновку аудитора. Вони лише допомагають вибрати правильний напрямок дослідження. Значення правильного вибору методу оцінки матеріальних цінностей полягає в тому, що перекручення цього показника впливає на величину ліквідності.

2.2. Аналіз забезпечення виробництва матеріальними ресурсами ТОВ «Нікопрогресбуд»

Одним із засобів аналізу процесу забезпечення виробництва матеріальними ресурсами ТОВ «Нікопрогресбуд» є розробка організаційно-інформаційної моделі, яка в свою чергу об'єднує в себе як і організацію аналізу, так і його інформаційного забезпечення. Всі організаційні питання, які можна вирішити на рівні розробки відповідної моделі аналізу, що стосуються суб'єктів, об'єктів та методів аналізу. При цьому інформаційною стороною моделі є формування відповідної інформаційної бази аналізу, зокрема вибір основних джерел інформації, все інформаційне забезпечення та розробка відповідної системи показників. Важливим принципом формування належної інформаційної бази є забезпечення інформації про діяльність ТОВ «Нікопрогресбуд». Аналіз забезпеченості виробництва підприємства матеріальними ресурсами та ефективності їх використання проводиться у відповідності до організаційно-інформаційної моделі, яка формується із пов'язаних блоків (рис. 2.1).

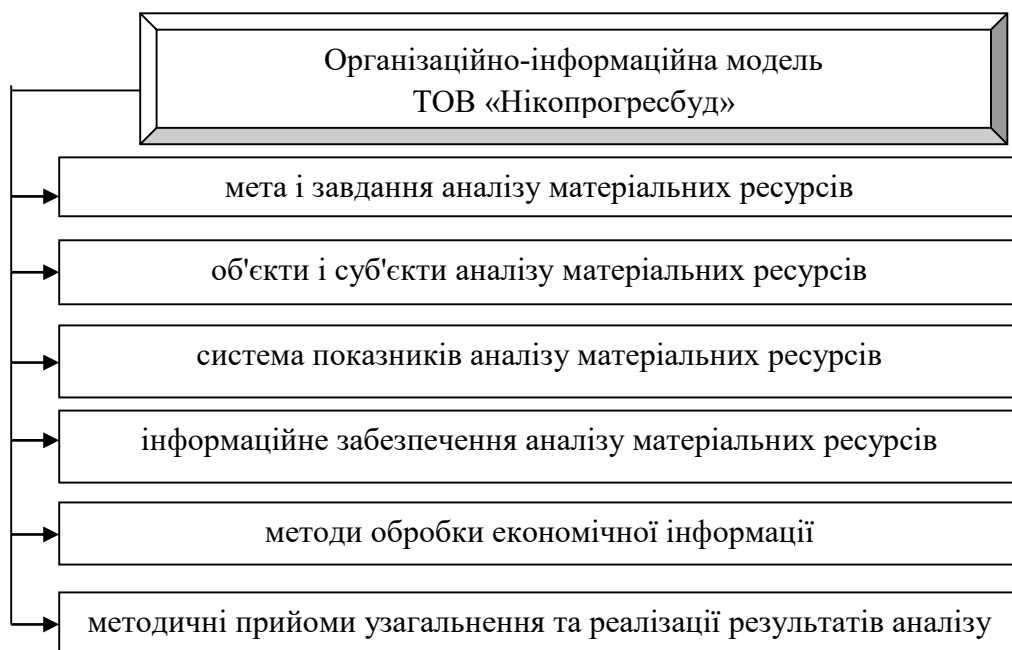

Рис. 2.1. Складові елементи організаційно-інформаційної моделі обліку матеріальних ресурсів ТОВ «Нікопрогресбуд»*

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Методику аналізу матеріальних ресурсів можливо представити на декількох рівнях. До факторів першого рівня, що окреслюють зміну матеріалоємності відноситься зміна матеріальних витрат на виробництво продукції та загального обсягу виробництва. Збільшення матеріальних витрат спонукає до збільшення матеріалоємності, що є небажаним при умовах незмінності інших факторів, а зростання обсягів виробництва продукції викликає скорочення матеріалоємності та показує ефективне використання матеріальних ресурсів на виробництві. Вплив цих факторів на зміну матеріалоємності можливо розрахувати за допомогою інтегрального методу.

До чинників другого рівня, які окреслюють зміну матеріалоємності, відносяться зміна матеріалоємності за матеріальними витратами, а саме матеріалами та сировиною, а також зміна співвідношення всіх прямих матеріальних витрат. Для здійснення дослідження впливу наведених факторів на зміну матеріалоємності варто застосовувати логарифмічний метод. Чинниками третього рівня, які мають вплив на зміну матеріалоємності продукції є: рівень матеріальних витрат на вироби, загальна структура продукції, рівень цін на матеріальні ресурси, а також відпускні ціни на продукцію. Вплив наведених факторів на зміну матеріалоємності потрібно досліджувати із використанням методу повних ланцюгових підставлень.

Після завершення аналізу та одержання кінцевих результатів варто раціонально використовувати вихідну інформацію для подальшої діяльності підприємства. Для цього потрібно використовувати наступний алгоритм:

1. систематизувати одержану інформацію;
2. класифікувати ці дані за ознаками та узагальнити отримані результати;
3. обчислити всі невикористані можливості;
4. розрахувати можливість та резерви для підвищення економічних показників;
4. розробити варіанти економічно обґрунтованих заходів щодо підвищення фінансово-економічних результатів діяльності підприємства;

5. затвердити управлінські рішення, які стосуються вибору оптимального варіанту збільшення загальної ефективності показників;

6. забезпечити належний контроль за виконанням управлінських рішень.

Для того, щоб ефективно управляти матеріальними ресурсами в управлінському обліку застосовують значну кількість технічних прийомів та процедур:

1. Здійснення правильного бюджетування необхідності різних матеріальних ресурсів, зокрема сировини, товарів, напівфабрикатів, готової продукції. При цьому відправною точкою такого бюджетування є розробка бюджету продажів, що включає в себе запланований обсяг реалізації окремих видів продукції. Формування всіх бюджетів базується на бюджеті продажів, оскільки він окреслює плановий обсяг закупівель товару або виробництва, а також обсяги сукупних витрат на виробництво та рух грошових коштів.

Після бюджетування обсягів реалізації здійснюють планування бюджету виробництва, на основі чого обчислюється загальний обсяг виробництва. При цьому бюджет виробництва є основою для формування операційних бюджетів, які безпосередньо пов'язані із процесом планування витрат на виробництво, а саме бюджету використання матеріалів. При цьому бюджет використання матеріальних ресурсів включає в себе склад та загальну кількість матеріалів, які потрібні для виконання фактичної виробничої програми. Загальні норми витрат матеріальних ресурсів, які визначають інженери-технологи з використанням технологічних карт процесів або з їх обчислення на одиницю виробленої продукції, а ціну – безпосередньо працівники відділу постачання, що включають в себе витрати на їх транспортування та заготівлю. Ці розрахунки виконуються за кожним окремим видом продукції на основі чого визначають потреби кожного окремого виду виробничих запасів та матеріальні витрати на виробництво в цілому на підприємстві [25].

Щодо планування придбання матеріалів для підприємства, воно має включати в себе розрахунок загальної кількості матеріалів за їх основними видами, які потрібно придбати в плановому періоді та витрати фінансових

ресурсів на купівлю матеріалів. Всі розрахунки базуються на необхідності в матеріалах, які окреслюються в загальному бюджеті використання матеріалів та з врахуванням їх залишків на конкретний період часу. При цьому запаси матеріалів планують за їх основними видами у відсотках до планової потреби в бюджетному періоді, враховуючи особливості ринку та умови постачання. Бюджет формується з кожного окремого виду матеріалів, а сума витрат на купівлю матеріалів розраховується в загальному по підприємству. Разом із цим бюджетом формується графік оплати постачальниками за матеріали, який застосовується під час планування загального руху коштів та формування балансу.

При складанні цього графіку потрібно врахувати порядок розрахунків з постачальниками, зокрема попередню оплату, купівлю в кредит з обов'язковим відтермінуванням платежів на визначену кількість днів або ж оплату при придбанні. Також можна розробити інші види бюджетів, а саме бюджет виробничих витрат, собівартості продукції, витрат на оплату праці, загальних і адміністративних витрат в залежності від потреб підприємства.

Отже, зазначимо, що процес бюджетування на підприємстві є узгодженим механізмом, який включає в себе необхідні навички та знання, що можуть використовуватися для того, щоб обрати необхідні дані для управління матеріальними потоками на підприємстві.

2. Контроль за рівнем запасів та нормативами відповідно до затвердженого бюджету, розрахунок середнього періоду оборотності запасів та коефіцієнта їх оборотності запасів. Чим вищий коефіцієнт оборотності, тим ефективніше для підприємства, оскільки не утворюються надмірні обсяги запасів.

3. Контроль за повторюванням замовлень основних виробничих запасів з метою розрахунку щоденної потреби в сировині та час безпосередньої реалізації замовлення з моменту оформлення заявки до одержання її від постачальника. Це дасть можливість окреслити, за якого допустимого залишку сировини варто проводити оформлення повторного замовлення. Обсяг

замовлення безпосередньо залежить від загального обсягу закупівлі, частоти проведення закупівель, способу транспортування, умов поставки та порядку розрахунків.

4. Застосування оптимальної моделі розрахунку розміру замовлення, сутність якої безпосередньо полягає в окресленні розміру замовлення, при цьому загальні витрати на зберігання запасів та оформлення замовлення будуть мінімальними. В практичній діяльності під час визначення оптимальних замовлень враховують значно більшу кількість чинників, ніж у базовій формулі. Це пов'язано з умовами постачань та характеристиками продукції, з яких одержують вигоду, якщо врахувати такі чинники як: знижки на транспортні тарифи в залежності від загального обсягу вантажоперевезень, знижки, які рахуються з ціни виробленої продукції в залежності від обсягу закупівель [17].

Основні показники динаміки, які властиві горизонтальному економічному аналізу розглянемо у таблиці 2.1

Таблиця 2.1

Оцінка динаміки матеріальних ресурсів ТОВ «Нікопрогресбуд» за 2021-2023 роки*

Показники, тис. грн.	Роки			2023 до 2021 у %
	2021	2022	2023	
Сировина і матеріали	5023	8152	12059	240,08
Паливо	214	356	432	201,87
Тара і тарні матеріали	9	12	6	66,67
Будівельні матеріали	560	430	590	105,36
Запасні частини	356	420	459	128,93
МШП	70	62	29	41,43
Готова продукція	70	70	90	128,57
Товари	70	84	92	131,43
Разом	6372	9586	13757	215,90

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Отже, можемо зазначити, що до складу матеріальних ресурсів входять наступні види: сировина і матеріали, паливо, будівельні матеріали, запасні частини, тара і тарні матеріали, товари, малоцінні та швидкозношувані предмети, готова продукція. В цілому вартість загальний обсяг матеріальних ресурсів у 2023 році збільшилася в порівнянні з 2021 роком на 15,90%. По всіх інших

статтям, що безпосередньо входять у загальний склад матеріальних ресурсів спостерігаються позитивні тенденції. В цілому ТОВ «Нікопрогресбуд» необхідно зменшувати загальну кількість запасів, що дасть можливість скоротити витрати на їх зберігання, а також вивільнити грошові кошти, які в них вкладаються. З іншої сторони умовою виконання планів виробництва продукції, а також збільшення рентабельності та прибутковості залежить від повного та вчасного забезпечення підприємства матеріалами потрібного асортименту і якості, а також сировиною.

Структурні показники показують співвідношення окремого показника з агрегованим показником, тому покажемо структуру матеріальних ресурсів у ТОВ «Нікопрогресбуд» за 2021-2023 роки (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Оцінка структури матеріальних ресурсів ТОВ «Нікопрогресбуд» за 2021-2023 роки*

Показники	Роки					
	2021		2022		2023	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
Сировина і матеріали	5023	78,82	8152	85,04	12059	87,66
Паливо	214	3,36	356	3,71	432	3,14
Тара і тарні матеріали	9	0,14	12	0,13	6	0,04
Будівельні матеріали	560	8,79	430	4,49	590	4,29
Запасні частини	356	5,59	420	4,38	459	3,34
МШП	70	1,10	62	0,65	29	0,21
Готова продукція	70	1,10	70	0,73	90	0,65
Товари	70	1,10	84	0,88	92	0,67
Разом	6372	100	9586	100	13757	100

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Отже, можемо зробити висновок, що найбільшу питому вагу в загальній структурі потенціалу підприємства серед матеріальних ресурсів займає сировина і матеріали, запасні частини, а також паливо. Поряд із цим частка тарних матеріалів та тари, малоцінних та швидкозношуваних предметів, товарів та готової продукції у валюті балансу є незначною, їх коливання визначається як несуттєве з огляду підсумку балансу підприємства.

На наступному етапі розглянемо динаміку інших показників ефективності матеріальних ресурсів ТОВ «Нікопрогресбуд» (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Динаміка показників ефективності використання матеріальних ресурсів
ТОВ «Нікопрогресбуд» за 2022-2023 роки***

Показники	Роки		2023 до 2022 у %
	2022	2023	
Матеріаломісткість	0,138	0,154	0,02
Матеріаловіддача	7,25	6,51	-0,75
Питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції, %	67,22	65,30	68,34
Коефіцієнт оборотності матеріальних ресурсів, оборотів за рік	1,87	2,27	2,06
Тривалість обороту виробничих запасів, днів	195	160	177

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Отже, можемо зробити висновок, що за аналізований період спостерігається збільшення матеріаломісткості на 11,5% та скорочення матеріаловіддачі на 10,31%, при збільшенні питомої ваги матеріальних витрат у загальній собівартості продукції на 1,72%.

Аналіз матеріаломісткості проводиться за адаптивною та мультиплікативною факторною системою. Формування факторних моделей проводиться на основі розрахунку матеріаломісткості, причому розрахунок не може розглядатися у формі факторної системи. Варто представити структурно-логічну модель факторної системи аналізу матеріальних витрат ТОВ «Нікопрогресбуд» (рис.3.3). Зміна матеріальних витрат відбувається під впливом чинників першого, другого і третього порядку.

До факторів першого порядку відносять зміна матеріаломісткості продукції та зміна обсягу продукції, до факторів другого порядку – зміна матеріаломісткості, що розраховується шляхом співвідношення всіх матеріальних витрат та прямих витрат, а до факторів третього порядку – зміна структури продукції, зміна рівня витрат на виробі, зміна відпускних цін на продукцію та зміна цін на запаси.

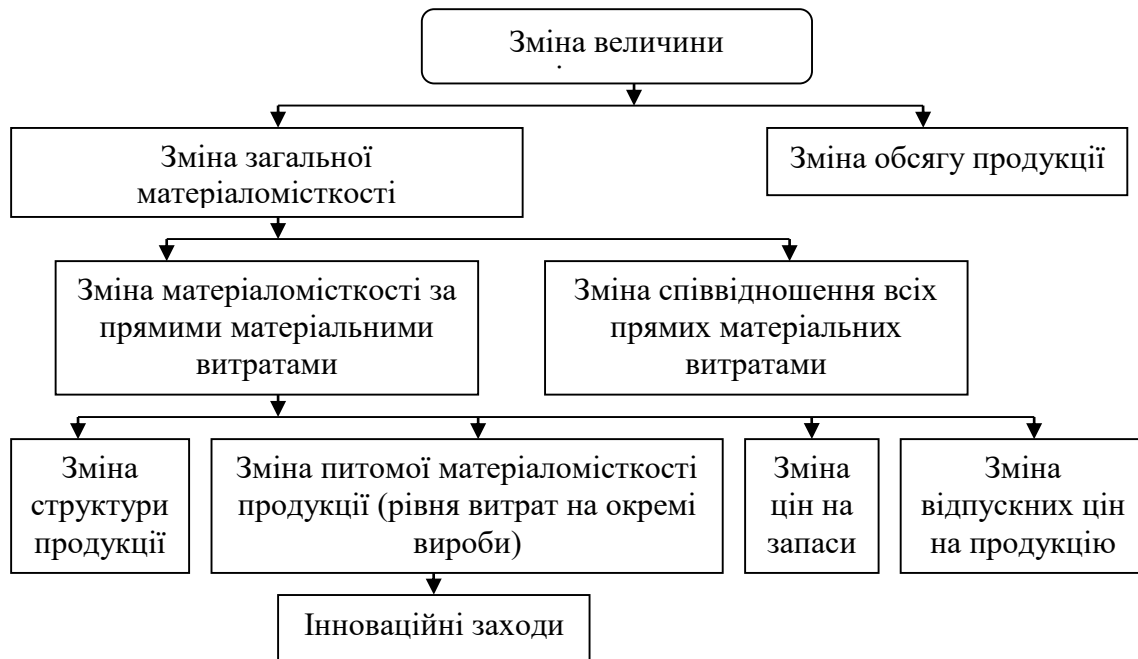

Рис. 3.3. Структурно-логічна модель зміни матеріальних витрат під впливом чинників у ТОВ «Нікопрогресбуд»*

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Для аналізу впливу чинників на зміну матеріаломісткості можна застосовувати методи детермінованого факторного аналізу. Факторами другого порядку, які мають вплив на зміну матеріаломісткості продукції є структура продукції, рівень матеріальних витрат на вироби та питома вага матеріаломісткості, випускні ціни на продукцію та ціни на матеріали.

Для синтетичного обліку запасів у ТОВ «Нікопрогресбуд» призначений 2-й план Плану рахунків «Запаси». На рахунку 20 «Виробничі запаси» узагальнюється інформація про рух та наявність запасів матеріалів та сировини підприємства, запасних частин, будівельних матеріалів, палива, тари й тарних матеріалів, відходів основного виробництва. За дебетом цього рахунку показують надходження матеріальних ресурсів на підприємство, їх дооцінку, за кредитом – витрачання на виробництво, переробку, відпуску на сторону, уцінку тощо. За кредитом рахунку показується можливість витрачання запасів на виробництво, переробку, відпуск на сторону та уцінку [18].

Основні фінансові проводки по матеріальних ресурсах відобразимо в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

**Кореспонденція рахунків з обліку матеріальних ресурсів у
ТОВ «Нікопрогресбуд»***

Зміст господарської операції	Первинний документ	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
Придбання матеріальних ресурсів від постачальників	прибутковий ордер	20,22,641	63
Придбання матеріальних ресурсів підзвітними особами	прибутковий ордер	20,22,641	372
Оприбуткування матеріальних ресурсів власного виробництва, що призначені для використання	прибутковий ордер	20,22	23
Списання вартості матеріальних ресурсів на підготовку та освоєння виробництва	лімітно-забірна картка	39	20,22
Списання відпущених МШП, термін корисного використання яких менше одного року	акт на списання МШП	23, 91, 92, 93, 15	22
Матеріальні ресурси відпущені у виробництво	лімітно-забірна картка	23	20
Надходження грошових коштів за реалізовані матеріальні ресурси	виписка банку	31	36
Відображені витрати, пов'язані з реалізацією матеріальних ресурсів	довідка бухгалтерії	943	20,22
Списання собівартості реалізованих матеріальних ресурсів	довідка бухгалтерії	79	943
Відображена вартість втрат та нестач матеріальних ресурсів при інвентаризації	звіряльна відомість	375	20,22
Відображена сума реалізованих матеріальних ресурсів	накладна	36	712
Відображені розрахунки за податковими зобов'язаннями на суму ПДВ	податкова накладна	712	641
Перерахована до Державного бюджету сума ПДВ	виписка банку	641	31

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

Аналітичний облік матеріальних ресурсів у ТОВ «Нікопрогресбуд» ведеться за групами матеріалів, місцями зберігання, матеріально відповідальними особами. Аналітичний облік також проводиться в розрізі їх найменувань, з використанням карток складського обліку, що розміщуються в картотеці за відповідними технічними групами матеріальних ресурсів відповідно до номенклатури-цінника. Кожна з груп матеріальних ресурсів поділяється за видами, марками, сортами, розмірами, типами. Інформація за аналітичними

рахунками узагальнюються в оборотних відомостях.

Зазначимо, що всі рахунки аналітичного обліку застосовуються для контролю рухом матеріальних цінностей та їх зберігання, оцінки, порівняння з інформацією складського обліку та підведення підсумків інвентаризації. Дані аналітичного обліку застосовуються безпосередньо в системі менеджменту, а його інформація необхідна всім управлінцям на різних рівнях. Сам процес деталізації аналітичного обліку матеріальних ресурсів зумовлюється наявністю значної кількості складів для проведення зберігання, їх номенклатурою, а також виробничою та організаційною структурами підприємства. Кожний суб'єкт господарювання відкриває особисті аналітичні рахунки в залежності від необхідності в кількості, яка потрібна для здійснення управління виробництвом.

Під час оформлення матеріальних ресурсів, які безпосередньо надходять у ТОВ «Нікопрогресбуд» від постачальників, підзвітних осіб, виробничих підрозділів формується форма М-4 «Прибутковий ордер» (ф. №4). При отриманні матеріальних ресурсів від постачальників, які доставляють транспортом оформляється «Товарно-транспортна накладна» (ф. № І-ТН). В цьому випадку коли надходження всіх матеріальних ресурсів відбувається із якісними або кількісними відхиленнями від даних, які вказані у договорі формується Акт приймання матеріалів за формою М-7 у двох примірниках, який підписується всіма членами комісії та затверджується обов'язковл підписом керівника підприємства. При цьому один примірник акта повинен передаватися в бухгалтерію, а інший – в юридичний відділ для того, щоб сформувати лист-претензію [27].

Отже, відображення інформації щодо обліку матеріальних ресурсів проводять у графах 3-4 Розділу III Журналу 5, а МШП - у графі 5 Розділу III журналу. У разі використання автоматизованих систем в Журналі мають формуватися реєстри в межах, які необхідні для формування фінансової звітності та для потреб управлінського персоналу, а також аналізу даних та управлінських рішень.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ТА КОНТРОЛЬНО-ПЕРЕВІРОЧНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Для ефективного удосконалення методики та організації аналізу матеріальних ресурсів необхідна детальна оцінка стану та їх використання за наступними напрямками: оцінка матеріальнозабезпеченості сировиною та необхідними матеріалами процесу виробництва підприємства та оцінка ефективності використання всіх матеріальних ресурсів. В межах кожного з напрямів аналізу доцільно реалізувати завдання відносно окреслення ступеня виконання плану та динаміки розвитку показників за складом, обсягом, асортиментом та структурою, виявлення основних причин зміни всіх показників, їх кількісного вимірювання, оцінки впливу факторів, які пов'язані зі зміною матеріальних ресурсів на загальні обсяги виробництва та реалізації продукції, а також собівартість та прибуток підприємства, пошуку резервів для зростання обсягів виробництва шляхом поліпшення використання матеріалів та сировини.

Для того, щоб підвищити результативність здійснення ефективного матеріальними ресурсами у ТОВ «Нікопрогресбуд» потрібне знання безпосередньо технології виробництва, зокрема:

- потрібно оцінити всі запаси, які закуповуються підприємством та мають цільове використання;
- необхідно здійснити маркетингове дослідження для оцінки цін закупки запасів, а також порівняти ціну закупки матеріальних ресурсів на підприємстві з мінімальною ціною, яку підприємство можна сплатити;
- проаналізувати яким чином в системі можуть поповнюватися матеріальні ресурси. Оскільки підприємство спрямовує свої зусилля на скорочення запасів, щоб зменшити загальні витрати на їх утримання та збільшити рівень запаси, щоб дозволити забезпечити роботу підприємства. Тому потрібно оцінювати витрати на утримання матеріальних ресурсів та частоту

можливих збоїв роботи на підприємстві. Виходячи з одержаних даних така модель управління матеріальними ресурсами дозволить оптимізувати результати;

- в умовах технологічного прогресу, доцільно запропонувати застосовувати у виробництві різні матеріали-замінювачі, які за якісними характеристиками підходить для виробництва та дозволять скоротити витрати;

- потрібно проводити оцінку обґрунтованості розрахунку норм матеріальних ресурсів, які застосовуються при відпуску їх у виробництво. Для цього необхідно виконати запуск сировини та матеріалів у виробництво для оцінки норм витрачання [31].

Контроль матеріальних ресурсів як основний напрямок управління безпосередньо полягає в проведенні перевірки моментів, етапів та об'ємів руху матеріальних ресурсів від постачальника до споживача. Він дає можливість одержувати дані про рух матеріальних ресурсів між структурними підрозділами підприємства та виявляти сильні і слабкі сторони діяльності підприємства. За допомогою ефективного контролю можливо оцінити розбіжності між фактичним та плановим рухом запасів. Проведення контролю за станом матеріальних ресурсів проводиться з використанням даних обліку матеріальних ресурсів.

У зв'язку із цим служба управління матеріальними ресурсами має функціонувати у ТОВ «Нікопрогресбуд» не лише для правильного та вчасного відображення операцій з надходження, переміщення, заготівлі та витрат матеріальних ресурсів, ефективності контролю за їх витратами, правильністю здійснення переоцінки матеріалів та відображення у фінансовому обліку, збереженням матеріальних ресурсів та виключення помилок під час їх обліку, раціонального формування та оформлення первинних документів, а й для забезпечення ефективності діяльності апарату управління відносно захисту майнових інтересів підприємства, а також удосконалення системи фінансового обліку та сприяння підвищенню ефективності діяльності. Потрібною умовою виконання основних планів виробництва продукції, зниження її загальної собівартості, збільшення рентабельності та прибутку є своєчасне забезпечення

підприємства матеріалами та сировиною відповідної якості та асортименту. Збільшення потреби підприємства в матеріальних ресурсах задовольняється як екстенсивним, так і інтенсивним шляхом. Перший напрямок призводить до збільшення матеріальних витрат на одиницю продукції, однак її собівартість при цьому може скоротитися за рахунок зростання обсягу виробництва та зменшення питомої ваги постійних витрат. Наступний шлях дозволяє скоротити питому вагу матеріальних витрат та знизити собівартості одиниці виробленої продукції [39].

В сучасних умовах ефективне управління матеріальними ресурсами потребує обґрунтованого підходу до їх безпосереднього аналізу. Використання автоматизованої методики аналізу матеріальних ресурсів в їх управлінні дозволить здійснити оцінку забезпеченості процесу виробництва матеріальними ресурсами, а також виявляти можливості підвищення ефективності їх застосування для забезпечення функціонування підприємства, зростання загальних обсягів виробництва та задоволення потреб споживачів. Всі пропозиції відносно удосконалення факторної системи матеріалоемності дасть можливість оперативно дослідити вплив факторів на її зміну та окреслити напрями їх зменшення. Оінуючи діяльність підприємства в процесі обліку матеріальних ресурсів можна виділити такі негативні аспекти (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Проблемні питання, які виникають при здійсненні обліку матеріальних ресурсів*

*Джерело: складено автором за джерелом [38].

Вирішення наведених проблем вимагає оновлення системи одержання даних про матеріальні ресурси, використання нетрадиційних для облікової

практики підходів відносно їх ефективного використання та оптимізації результатів діяльності підприємства через використання різних методів та принципів бухгалтерського обліку.

Напрямами удосконалення процесу організації обліку матеріальних ресурсів є наступні (рис. 3.2).

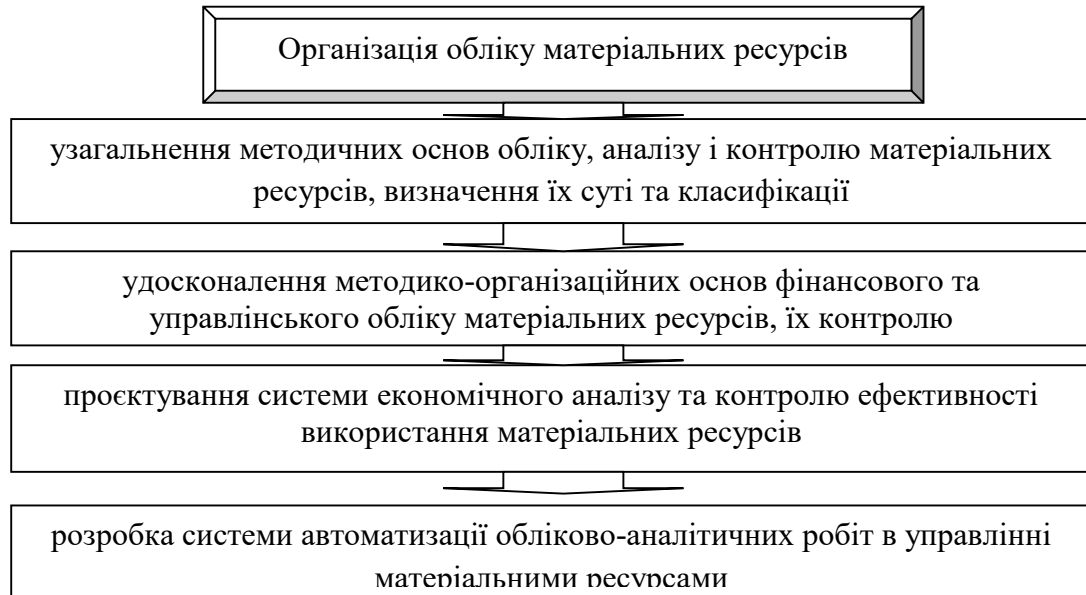

Рис. 3.2. Напрямки удосконалення обліку матеріальних ресурсів у ТОВ «Нікопрогресбуд»*

*Джерело: складено автором за аналітичною та фінансовою звітністю підприємства.

В сучасних умовах виникла необхідність зміни методичних та організаційних підходів в процесі вирішенні проблем обліку матеріальних ресурсів, які пов'язані з переходом на міжнародні стандарти та ринкові відносини.

Основними напрямками удосконалення аудиту у ТОВ «Нікопрогресбуд» можуть бути:

1. Розробка ефективного механізму практичного використанні міжнародних стандартів аудиту в Україні, формування до них коментарів.

2. Внесення змін та доповнень до Закону України «Про аудиторську діяльність» для приведення його у відповідність до інших нормативно-правових актів, які прямо впливають на процес регулювання аудиторської діяльності та розширення загального переліку підприємств, для яких аудиторська перевірка

обов'язкова кожного року, що збільшить ринок аудиторських послуг, а також введення потрібних додаткових положень, які дозволили б врегулювати взаємовідносини аудитора та клієнта.

3. Застосовуючи практичний досвід роботи вітчизняних та міжнародних аудиторських фірм, розробка методик аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств в межах галузей.

4. Поглиблення взаємної співпраці аудиторських організацій України з європейськими та міжнародними професійними організаціями аудиторів.

5. Розробка відповідного механізму ціноутворення на аудиторські послуги на основі дослідження міжнародного досвіду.

6. Зосередження всіх зусилля професійних організацій на таких напрямках роботи як розширення кваліфікації всіх членів, моніторинг незалежності та якості в суспільстві професії таких як незалежність, чесність, об'єктивність [31].

Відповідно до здійсненого аналізу організації та методики аудиту забезпечення виробництва матеріальними ресурсами виробничих запасів ТОВ «Нікопрогресбуд» варто запропонувати удосконалену програму проведення аудиту матеріальних ресурсів, що дозволить якісно та детально провести внутрішній аудит. Програма формується з декількох етапів та включає деякі недоліки.

Розглянемо етапи використання на підприємстві удосконаленої методики проведення аудиту матеріальних ресурсів:

1. Перевірка процесу організації контролю та оформлення документально операцій з матеріальними ресурсами:

- перевірка відповідності інформації аналітичного обліку з даними синтетичного обліку, фінансової звітності та Головної книги підприємства;
- перевірка фактичної наявності матеріальних ресурсів;
- проведення перевірки стану збереження матеріальних ресурсів та організації складського господарства;

- перевірка повноти оприбуткування матеріальних ресурсів та наявності документів, які підтверджують їх придбання;
- перевірка організації за використання, зберігання та погашенням довіреностей.

2. Перевірка процесу організації та оформлення необхідної документації порядку надходження та списання матеріальних ресурсів:

- - збірка правильності відображення надходження та списання запасів, при цьому здійснюється збірка інформації первинних документів із записами карток, складського обліку, лімітно-забірних карт, рахунків-фактур, взаємна збірка інформації матеріального звіту з даними накладних, перевірка кореспонденції рахунків із записами в Головній книзі підприємства;
- перевірка законності процесу списання матеріальних ресурсів при втратах, а саме перевірка правильності використання норм природного збитку та додержання закріпленого порядку оформлення списання матеріальних ресурсів;
- перевірка додержання лімітів з відпуску матеріальних ресурсів;
- вивчення матеріальної відповідальності за збитки, які надані підприємству, перевірка договору про матеріальну відповідальність;
- перевірка вчасності пред'явлення претензій за якістю та кількістю матеріальних ресурсів.

3. Перевірка правильності та достовірності відображення в обліку даних про матеріальні ресурси:

- перевірка достовірності інформації про матеріальні ресурси, що відображаються в примітках до річної фінансової звітності відповідно до норм П(С)БО 9;
- перевірка правильності визнання матеріальних ресурсів активами підприємств відповідно до П(С)БО 9;
- перевірка правильності окреслення первісної вартості матеріальних ресурсів при їх купівлі або виготовленні, на основі яких документів визнається справедлива вартість матеріальних ресурсів;

- перевірка правильності відображення операцій з списання матеріальних ресурсів в бухгалтерському обліку;
- перевірка методів оцінки запасів при відпуску їх у виробництво, на продаж або вибуття, що застосовуються на підприємстві відповідно до наказу про фактичні дані та облікову політику

4. Проведення перевірки правильності відображення даних про матеріальні ресурси в фінансовій звітності:

- здійснення перевірки правильності відображення у фінансовому обліку одиниці обліку матеріальних ресурсів;
- перевірка достовірності інформації за залишками матеріальних ресурсів у фінансовій звітності, зокрема правильність їх відображення за первинною вартістю або вартістю чистої реалізації запасів.

5. Створення реєстрів всіх виявлених порушень:

- виявлення можливих помилок в процесі організації обліку матеріальних ресурсів підприємства;
- формування аудиторського звіту [27].

Отже, ефективний аналіз, облік та аудит матеріальних ресурсів є основними напрямками управління, що полягає в повній перевірці всіх етапів руху матеріальних ресурсів від постачальника до споживача та їх використання в процесі виробництва. Він дає можливість одержувати інформацію про рух запасів між структурними підрозділами підприємства, виявляти його слабкі та сильні сторони. З використанням різних методів аудиту можна виявити всі розбіжності між плановим та фактичним рухом матеріальних ресурсів.

ВИСНОВКИ

В роботі розкриті науково-теоретичні та практичні засади організації та методики аудиту і аналізу забезпечення виробництва матеріальними ресурсами. На основі цього можемо узагальнити наступні висновки:

1. Оцівши погляди вчених визначено, що під матеріальними ресурсами варто розглядати ресурси, які використовуються під час виробництва продукції (робіт, послуг), тобто предмети праці, що приймають участь в процесі виробництва та переносять вартість на загальну вартість виробленої продукції. Було запропоновано наступну структуру матеріальних ресурсів: сировина, напівфабрикати, комплектуючі вироби, основні і допоміжні матеріали, запасні частини, паливно-енергетичні ресурси, відходи. Загальна класифікація матеріальних ресурсів потрібна для виявлення та обґрунтування необхідності в них, встановлення ефективної політики управління та раціональної спеціалізації.

2. На основі аналізу діяльності ТОВ «Нікопрогресбуд» було зроблені висновки про те, що це є сучасним проєктним підприємством, яке є передбачуваним та надійним партнером, що має конкурентні переваги для ефективної діяльності на існуючому будівельному ринку. Портфоліо цього підприємства включає в себе багато об'єктів, які мають різну складність та значимість, а також всі завершені об'єкти, що відповідають технічним вимогам. Підприємство має розгалужену структуру, однак відділи, які приймають участь в процесі будівництва та реалізації інноваційних проєктів є відділ будівництва, логістичний відділ, проєктування та відділ реалізації та управління будівництва. Підприємство не тільки втілює будівельні проєкти, які мають різну складність, а й забезпечує наведений процес відповідним обладнанням та машинами. По деяких проєктах підприємство надає комплекс послуг з дозвільною та технічною документацією, підприємство формує ескіз, здійснює обґрунтування техніко-економічної бази будівництва, розраховує логістичні витрати та виконує різні будівельні роботи. Рівень рентабельності підприємства збільшується з 26% у 2021 році до 41 % у 2023 році. В собівартості продукції значну питому вагу складають витрати на сировину та використані запаси, що складають 13757 тис.

грн. у 2023 році, витрати на заробітну плату –2478 тис. грн. В порівнянні з 2021 роком у 2023 році собівартість зросла на 112% за рахунок зменшення інших статей витрат.

3. З'ясовано, що метою здійснення внутрішнього аудиту матеріальних ресурсів підприємства є обґрунтування аудитором достовірності фактичної інформації про наявність та рух матеріальних ресурсів інформації фінансового обліку, повноту одержання та розкриття інформації про матеріальні ресурси у регістрах, правильність здійснення обліку матеріальних ресурсів відповідно до нормативно-правових актів, відповідність облікової політики підприємства, достовірність розкриття та відображення даних про залишки матеріальних ресурсів у фінансовій звітності підприємства за звітний період, здійснення операційної діяльності, що дозволить підвищити ефективність управління матеріальними ресурсами підприємства Основними джерелами одержання даних та формування доказів під час здійснення аудиту запасів є: наказ про облікову політику підприємства; первинні документи, які стосуються обліку запасів; облікові регістри з обліку матеріальних ресурсів, інформація про здійснення інвентаризації; документи з результатами та даними про здійснення попередньої перевірки аудитором та дані фінансової звітності та інформація з інших документів.

4. Визначено, що одним із засобів аналізу процесу забезпечення виробництва матеріальними ресурсами ТОВ «Нікопрогресбуд» є розробка організаційно-інформаційної моделі, яка в свою чергу об'єднує в себе як і організацію аналізу, так і його інформаційного забезпечення. До складу матеріальних ресурсів ТОВ «Нікопрогресбуд» входять наступні види: сировина і матеріали, паливо, будівельні матеріали, запасні частини, тара і тарні матеріали, товари, малоцінні та швидкозношувані предмети, готова продукція. В цілому вартість загальний обсяг матеріальних ресурсів у 2023 році збільшилася в порівнянні з 2021 роком на 15,90%. По всіх інших статтях, що безпосередньо входять у загальний склад матеріальних ресурсів спостерігаються позитивні тенденції. У ТОВ «Нікопрогресбуд» необхідно зменшувати загальну кількість

запасів, що дасть можливість скоротити витрати на їх зберігання, а також вивільнити грошові кошти, які в них вкладаються. З іншої сторони умовою виконання планів виробництва продукції, а також збільшення рентабельності та прибутковості залежить від повного та вчасного забезпечення підприємства матеріалами потрібного асортименту і якості, а також сировиною. Крім цього за аналізований період спостерігається збільшення матеріаломісткості на 11,5% та скорочення матеріаловіддачі на 10,31%, при збільшенні питомої ваги матеріальних витрат у загальній собівартості продукції на 1,72%. Аналіз матеріаломісткості в підприємстві проводиться за адаптивною та мультиплікативною факторною системою. Формування факторних моделей проводиться на основі розрахунку матеріаломісткості, причому розрахунок не може розглядатися у формі факторної системи.

5. Обґрунтовано, що основними напрямками удосконалення аудиту у ТОВ «Нікопрогресбуд» можуть бути: розробка ефективного механізму практичного використання міжнародних стандартів аудиту в Україні, формування до них коментарів; внесення змін та доповнень до Закону України «Про аудиторську діяльність» для приведення його у відповідність до інших нормативно-правових актів, які прямо впливають на процес регулювання аудиторської діяльності та розширення загального переліку підприємств, для яких аудиторська перевірка обов'язкова кожного року, що збільшить ринок аудиторських послуг, а також введення потрібних додаткових положень, які дозволили б врегулювати взаємовідносини аудитора та клієнта; застосовуючи практичний досвід роботи вітчизняних та міжнародних аудиторських фірм, розробка методик аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств в межах галузей; поглиблення взаємної співпраці аудиторських організацій України з європейськими та міжнародними професійними організаціями аудиторів та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багрій К. Л. Особливості аналізу ефективності використання матеріальних запасів підприємства. *Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2010. Вип. 7(25): Ч. 1. Луцьк, С. 50–58.
2. Бержанір І.А. Демченко Т.А., Кістол А.А. Проблеми та напрями вдосконалення обліку виробничих запасів на підприємствах України. *Економічний простір*. 2016. №107. С. 63-65.
3. Білик М. С., Кіндрацька Г. І., Кобилух О. Я. Ідентифікація запасів в управлінні логістичною системою. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*. 2010. № 669. С. 254–261.
4. Гончарук С., Бойко О. Сучасний стан та напрямки вдосконалення обліку виробничих запасів за національними і міжнародними стандартами. *Молодий вчений*. 2023. 7 (119), 74-78. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-7-119-14>.
5. Горбунова А.В. Логістичний підхід як інструмент фінансування товарно-матеріальних запасів промислових підприємств. *Держава та регіони*. 2015. №6. С.136-39.
6. Григорців М. В., Фоменко М. В. Напрями підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 6. С. 88-91.
7. Довга Т. А. Роль та місце аналізу виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства. *Молодий вчений*. 2015. № 5(1). С. 130-134.
8. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1: наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
9. Задорожний З. Логістичні витрати та їх класифікація. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2017. Вип. 2. С. 109-117.

10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
11. Качан Д.А. Теоретико-методичні підходи до трактування поняття «матеріально-технічна база». 2018. № 6. 33-36 с.
12. Кирильєва Л. О., Шеховцова Д. Д. Сучасна концепція регуляторів з організації бухгалтерського обліку. *Бізнес-Інформ.* 2019. № 3. С. 270-275.
13. Коваль Л.В. Облікова політика щодо запасів. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2018. № 1. С. 101-110.
14. Коваль Н.І. Сутність виробничих запасів як економічної категорії: обліковий та управлінські аспекти. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2017. №7. С. 93-105
15. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Починок Н.В., Микитюк Н.Я., Романів Р.В. Фінансовий облік: підруч. 4-ге вид., допов. і перероблене. Економічна думка ТНЕУ, 2017. 450 с.
16. Крупка Я.Д., Назарова І.Я. Балансове узагальнення та звітність підприємств у період реорганізаційних перетворень: *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.* 2016. №1. 108-114 с.
17. Кубік В. Питання формування облікової політики щодо обліку виробничих запасів на підприємстві в сучасних умовах господарювання. *Збірник наукових праць ЛОГОС.* 2020. № 1. С. 74-76. <https://doi.org/10.36074/09.10.2020.v1.2>.
18. Кудирко О. М. Управління товарними операціями підприємств оптової торгівлі. *Причорноморські економічні студії.* 2019. Вип. 38(2). С. 127-130.
19. Кудирко О. М. Особливості обліку та контролю товарних операцій фармацевтичної галузі в Україні. *Інфраструктура ринку.* 2020. Вип. 41. С. 302-306.

20. Кудіна О.М. Процесний підхід до організації обліку виробничих запасів підприємства. *Інноваційна економіка*. 2015. № 1(56). С. 220–226.
21. Кудлаєва Н., Андрицька В. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління запасами. *Молодий вчений*. 2020. № 12(88). С. 142–145
22. Кузьмінська О.Е. Напрями аналізу виробничих запасів підприємств. *Вчені записки: зб. наук. пр. КНЕУ*. 2014. № 16. С. 174-180.
23. Кулик В., Карпенко Ю. Процесно-орієнтоване управління виробничими запасами: обліково-аналітичні аспекти. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. (9). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-09-01>
24. Левченко Ю.Г. Бондаренко Ю.С. Ресурсне забезпечення ефективного функціонування підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 10. С. 27-31.
25. Левченко Р. В., Овчиннікова М. А. Удосконалення методичних підходів до формування оптимального розміру товарних запасів на підприємствах оптової торгівлі. *Бізнес Інформ*. 2019. № 11. С. 204-209.
26. Лисиченко О.О., Атамас П.Й., Атамас О.П. Фінансовий облік: навчальний посібник. Київ: «ЦУЛ», 2019. 356 с
27. Лучко М. Р., Ковач В. Я. Використання виробничих запасів підприємства та оцінка їх ефективності. Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія. *Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 28 травня 2021 р.)*. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 80-82 с.
28. Максименко І.Я. Особливості бухгалтерського обліку товарних запасів в системі управління торгівельним підприємством. *Economics and finance*. 2016. № 9. С. 228–230.
29. Максименко І. Я., Іванченко А. Г. Особливості обліку виробничих запасів в управлінні діяльністю підприємства. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7266>
30. Миронова Ю. Ю., Калініченко Н. О., Кривогуз А. О. Облік запасів згідно з національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку.

Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2016. Вип. 21(1). С. 174-177.

31. Меліхова Т.О., Федоров І.О. Внутрішній контроль виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз у системі управління фінансової безпеки підприємства. *Агросвіт*. 2018. № 2. ст. 63-67.

32. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: наказ Міністерства Фінансів України від 10.01.2007р. №2. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MF07002?an=208>.

33. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси»: затверджено Комітетом з міжнародних бухгалтерських стандартів від 01.01.2005. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text.

34. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» від 27.06.2013 № 628. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>.

36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ Міністерства Фінансів України за станом на 20.10.1999 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>.

37. Новіченко Л.С. Організація економічного аналізу на підприємстві. *Економічний аналіз*. 2022. № 1. С. 199-207

38. Новодворська В. В. Організація обліку товарних запасів та їх відображення в обліковій політиці підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 13. С. 592-595.

39. Орлова В. М., Кокошвілі Д. Р. Сучасний стан обліку запасів в Україні: проблеми та шляхи вдосконалення. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 60. С. 185–191.

40. Пеняк Ю. С., Беляєва Л. А., & Руд, О. О. Обліково-аналітичне забезпечення управління виробничими запасами. *Проблеми сучасних*

трансформацій. Серія: економіка та управління. 2022. № 5.
<https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-09-01>.

41. Пилипенко О. І. Інтеграція бухгалтерського обліку та логістичної стратегії в управлінні підприємством. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2022. №1-2. С.32-38

42. Писаренко Т.М., Московчук А.Т. Стратегічний облік виробничих запасів на промисловому підприємстві. *Економічні науки*. №16(61). 2019. С.105-111

43. Подмешальська Ю. В., Парнюк О. В. Документальне забезпечення обліку товарних запасів на підприємстві. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 97-104.

44. Подолянчук О. А. Виробничі запаси: економічна сутність та облік. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 5. С. 88-101.

45. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.

46. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей від 22.11.1999 р. № 116. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF#Text>.

47. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.07.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>.

48. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 17.07.1999 року № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

49. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 № 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text>

50. Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві : Постанова Кабінету Міністрів України № 668 від 01.08.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/668-2005-п#Text>.

51. Про затвердження Методики нормування витрат матеріалів і запасних частин на технічне обслуговування і ремонт рухомого складу міського електротранспорту (трамвай, тролейбус) : наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 6 квітня 2010 року № 84. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE17751>.

52. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>.

53. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14?find=1&text=%D1%82D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%BD#w1_1

54. Пугаченко О.Б., Фоміна Т.В. Документальне забезпечення внутрішнього контролю операцій з оборотними активами. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2020. Вип. 4 (37). С. 236-250.

55. Роева О. С. Облікова політика як інструмент регулювання організації обліку виробничих запасів на підприємстві. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла ТуганБарановського. Серія: Економічні науки*. 2017. № 1. С. 155-161.

56. Стегура В. В. Організаційно-методичні аспекти обліку операцій із виробничими запасами для підвищення їх оборотності. *Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, аудиту, звітності і оподаткування в умовах євроінтеграції*. 2021. №21. С. 108 – 113

57. Степаненко О. І. Обліковий аспект побудови класифікації виробничих запасів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. № 30. С. 166– 171

58. Томчук О.Ф. Рабоконь Ю.С., Аналіз ефективності використання запасів на підприємстві. *Фінанси, облік, банки*. 2019. № 1 (24). С. 45-55.

59. Федак Л. М. Запаси підприємств: сутність та класифікація. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2012. № 1. С. 157-162.
60. Циган Р. М., Дідур С. В., Назаренко К. І. Особливості організації обліку виробничих запасів та їх оцінка в системі бухгалтерського обліку. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6706>. DOI: 10.32702/2307-2105- 2018.11.101.
61. Шацкова Л. П., Янковська О. А. Бухгалтерський облік запасів за національними та міжнародними стандартами: порівняльний аспект. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 1/2. С. 31–34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2018_1%282%29__9.
62. Шаровська Т.С., Мальченко Г.В. Сучасна проблематика обліку основних засобів. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 3(20). С. 543- 549.
63. Шевченко Л. Я., Мулява В. Р. Сутність виробничих запасів, проблеми обліку та напрями його вдосконалення на підприємстві. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. (4(102), 72–76. [https://doi.org/10.26642/ema-2022-4\(102\)-72-76](https://doi.org/10.26642/ema-2022-4(102)-72-76).
64. Шевців Л. Ю., Тесляк М.М. Організація та методика обліку виробничих запасів як важливої складової оборотних активів підприємств. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Сер. : «Економічні науки»*. 2018. № 4 (44). Т.2. С. 65–69.
65. Шендригоренко М.Т. Виробничі запаси підприємства як об'єкт обліку та аудиту. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 20. С. 1045-1047.